

Esneklik

Arz ve talep yasaları, talep ve arz miktarındaki değişikliklerin denge fiyatı ve denge miktarında ne yönde değişiklik yarattığını gösteren kavramlardır. Talep ve arzdaki değişiklikler sonrası denge fiyatı ve denge miktarı belirli yönlerde değişir. Ancak azalır ya da arttığını söylediğimiz denge fiyatı ile denge miktarındaki değişikliğin derecesi konusunda arz ve talep yasaları bir şey söylemez. Fiyat ve talep değişirken birbirlerine ne kadar ve ne yönde etkiledikleri iktisadi konular bakımından önemlidir, iktisatın önemli bir sorunudur. Örneğin bir malın fiyatı arttığında talebi düşer ancak bu düşüş ne kadar olacaktır noktasında bu düşüşün ne kadar olacağını bize esneklik kavramı gösterir.

Genel olarak esneklik, iki değişkenli bir modelde değişkenlerden birinde ortaya çıkan oransal (yüzde) değişimin diğer değişkende yarattığı oransal değişime esneklik denir. Ekonomik açıdan esneklik, üretici ya da tüketicilerin fiyatlardaki değişimlere karşı duyarlılık derecesini ölçer. Bu ölçümü de talep esnekliği ve arz esnekliği başlığı altında inceleyeceğiz.

Talep Esnekliği: Talep esnekliği üçe ayrılır.

- 1- Talebin fiyat esnekliği
- 2- Talebin gelir esnekliği
- 3- Talebin çapraz esnekliği

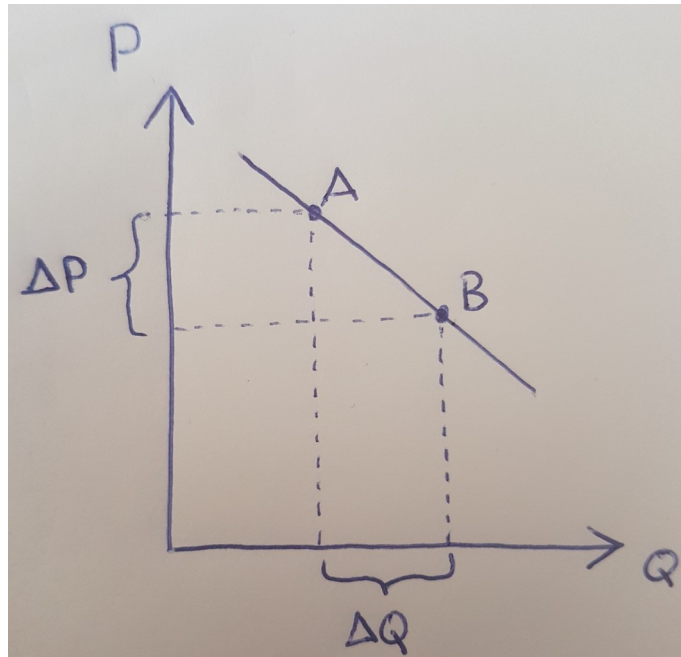
Talebin Fiyat Esnekliği ikiye ayrılır: Nokta fiyat esnekliği ve yay esnekliği.

Talebin Fiyat Esnekliği: Talep fonksiyonundaki yani $Q_d = f(P)$ ilişkisindeki dereceyi ölçen esnekliktir. Bir malın fiyatı değiştğinde talebin ne kadar değişeceğini gösterir. Talepteki değişikliğin nedeninin fiyattaki belli bir miktar değişiklik olduğunu gösterir.

E_d = Talebin fiyat esnekliği

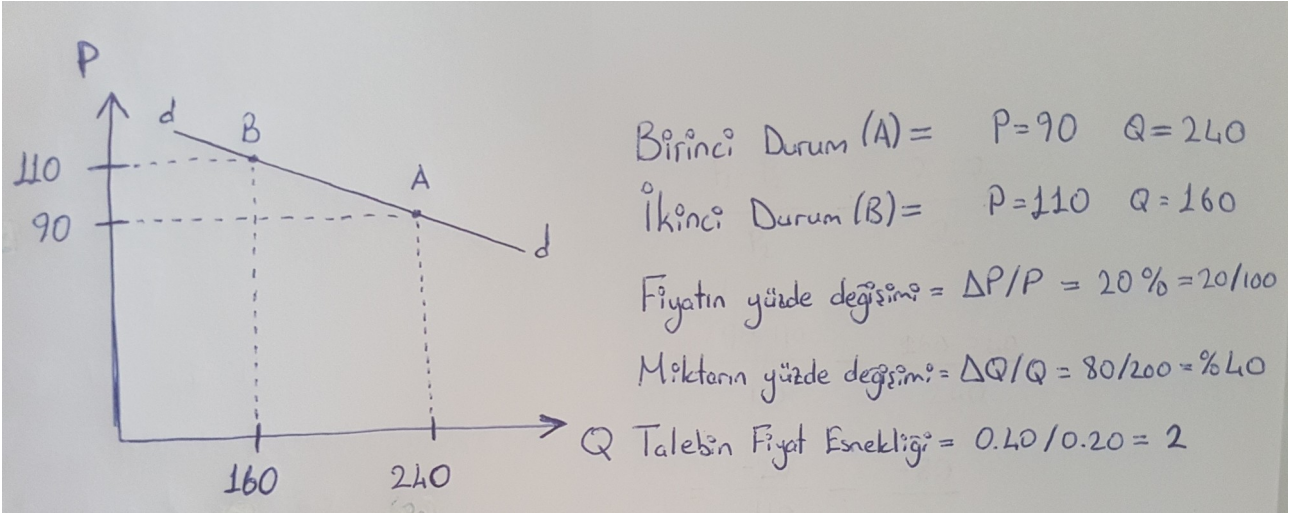
$$E_d = \%(\Delta Q) / \%(\Delta P)$$

Talebin fiyat esnekliği = Talep edilen miktardaki yüzde değişim / Fiyattaki yüzde değişim

A ya da B noktasında talebin nokta fiyat esnekliği, A-B aralığında ise talebin yay esnekliği hesaplanır.

Yay esnekliği hesaplanırken iki noktadaki fiyat ve miktarın ortalamaları alınır.

(Bu örnekte talebin yay esnekliği hesaplanmıştır)

Talep eğrisinin eğimi ve fiyat-miktar ilişkisinin ters yönlü olması nedeniyle sonuç hep negatif çıkmaktadır. Ancak esneklikleri kıyaslamak için her zaman mutlak değeri olarak alınır. Bu durumda da esneklik rakamı büyüdükçe esneklik de büyür. Bu bağlamda esnekliği, derecelerine göre de gruplara ayırırız: Çok esnek, az esnek, birim esnek, sonsuz esnek, sıfır esnek.